Prostředky návodu (»rozkaz, radu, poučení, pochvalu«) uvádí sice § 5 tr. z. jen příkladmo a lze návod spáchati i jinými prostředky, na př. nabízením odměny nebo sázky, vyhrožováním, prosbami, ba zrazováním na oko v úmyslu k činu vyprovokovati (Miřička, Trestní právo hmotné, str. 94, Altmann, Komentář, I, str. 62), ale přece poukazují vypočtené tam prostředky návodu jakož i ostatně sám pojem návodu k tomu, že tato forma spoluviny vždy předpokládá úmyslné působení na vůli přímého pachatele, v němž má býti tímto působením vzbuzeno rozhodnutí spáchati určitý trestný čin (srovn. rozh. čís. 3065, 3376, 3464 Sb. n. s.). Po stránce objektivní nestačí tedy pro pojem návodu pouhá příčinná souvislost mezi jakoukoli činností domnělého návodce a činem hlavního pachatele, kterážto souvislost by byla ovšem dána i tam, kde přímý pachatel jen užije ke spáchání činu příležitosti domnělým návodcem utvořené, nýbrž je třeba příčinné souvislosti mezi spácháním činu jakožto výsledkem a působením návodce na vůli hlavního pachatele jakožto příčinou. Kdo hlavnímu pachateli bez dorozumění s ním jen opatří příležitost ke spáchání deliktu, může se po případě dopustiti spoluviny ve formě pomoci, směřoval-li jeho úmysl k podporování pachatele (Miřička, Trestní právo hmotné, str. 95), leč nikoli návodu.

Než přes to není stěžovatel uvedeným nesprávným názorem rozsudku zkrácen, neboť rozsudek zjišťuje mimo to výslovně, že stěžovatel manželce blíže vysvětloval, co má jako svědkyně uvésti, a že ji v tomto směru instruoval a poučil. Popírajíc tato zjištění, neprovádí zmateční stížnost hmotněprávní zmatek po zákonu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.) a brojí jen nedovoleně proti volnému hodnocení důkazů nalézacím soudem jediné k tomu povolaným (§ 258, odst. 2 tr. ř.).

Čís. 6107.

Ustanovenia § 562 tr. p. majú účel výhradne procesný a nevzťahujú sa na užitie hmotného trestného práva.

Zhotovil-li vinník na území práva bývalého uhorského letáky bez predpísaného označenia miesta tlače a vlastníka tlačiarne, dopravil ich prez krajinskú hranicu a odovzdal potom poštovej doprave na území práva bývalého rakúskeho, bol trestný čin (prečin podľa § 24, čís. 3 zák. čl. XIV:1914) dokonaný teprv na území tohoto práva a treba ho tedy posudzovať podľa hmotného práva platného v tejto oblasti.

Ku skutkovej podstate prestupku podľa § 26, odst. 1 zák. čl. XIV: 1914 sa nevyžaduje, aby tlačivo bolo rozširované.

(Rozh. zo dňa 21. januára 1938, Zm III 504/37.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti A. pre prečin podľa § 24, čís. 3 zák. o tlači atď. následkom zmätočnej sťažnosti obžalovaného z úradnej povinnosti na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 b) tr. p. zrušil rozsudky oboch nižších súdov, pokiaľ trestný čin ob-

žalovaného A., spáchaný rozširovaním letáku »Neudržitelné dnešní poměry v soudnictví na Slovensku«, neopatreného údajom o mene vlastníka tlačiarne a mieste tlačenia, bol kvalifikovaný ako prečin podľa § 24, č. 3 zák. čl. XIV:1914, a kvalifikoval tento trestný čin ako prestupok podľa § 26, odst. 1 cit. zák. čl.

Z dôvodov:

Pri preskúmaní veci na základe zmätočnej sťažnosti obžalovaného zistil najvyšší súd, že rozsudky nižších súdov sú postihnuté zmätkom podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., ktorého je dbať z úradnej povinnosti.

Pokiaľ ide o prečin podľa § 24, čís. 3 zák. čl. XIV:1914, zistily nižšie súdy, že obžalovaný v roku 1935 ako kníhtlačiar vo svojej kníhtlačiarni v N. (na Slovensku) dal vytlačiť letáky s nadpisom »Neudržitelné dnešní poměry v soudnictví na Slovensku«, že tieto letáky neopatril ani menom vlastníka tlačiarne, ani údajom o mieste tlače, a že ich v dobe medzi 10.—15. augustom 1935 rozposlal viacerým osobám tým, že ich dal na poštu v Hodoníne. Zo skutočnosti, že miesto tlače bolo na Slovensku, rozhodly nižšie súdy, že aj v smere prečinu hore uvedeného je čin obžalovaného posudzovať podľa predpisov platných na Slovensku. Tento právny názor nižších súdov neodpovedá zákonu. Podľa § 16, odst. 5 tr. p. (v znení zák. č. 1/1920 Sb. z. a n.) je treba činy spáchané v tuzemsku posudzovať a trestať podľa toho hmotného trestného zákona, ktorý platí na mieste spáchaného činu. Ustanovenie § 562 tr. p., ktoré zrejme sviedlo nižšie súdy k hore opísanému ich názoru, tu neplatí, lebo má účel výlučne procesný, kdežto v súdenom prípade ide o užitie materiálneho práva. Skutková podstata prečinu podľa § 24, čís. 3 zák. čl. XIV:1914 je dokonaná rozširovaním, ktoré je jeho podstatnou súčiastkou a pojem ktorého je vymedzený v § 8 cit. zák. čl. To, čo podľa zistenia nižších súdov previedol obžalovaný v N. na Slovensku, že tam totiž zhotovil letáky bez predpísaných údajov o mieste tlače a vlastníkovi tlačiarne a že ich tam vzal k sebe a odtiaľ niesol k zemskej hranici, nie je rozširovaním podľa § 8 cit. zák. čl., ktorý predpokladá predaj, rozdeľovanie zdarma, vyloženie k verejnému nahliadnutiu, umiestenie na verejnom mieste a rozposlanie. Týchto znakov v konaní obžalovaného, spáchanom na Slovensku, niet. Až podaním letákov na poštu, ktoré je rozposlaním, bolo rozširovanie vykonané. Ale rozposlanie toto sa stalo podľa zistenia nižších súdov v Hodoníne, tedy na území platnosti trestných zákonov prv rakúskych. Nemal byť preto v smysle uvedených zásad opísaný čin obžalovaného, pokiaľ sa k jeho dokonaniu vyžadovalo aj rozširovanie letáku, posudzovaný podľa predpisov platných na Slovensku, tedy podľa zák. čl. XIV:1914, ale podľa predpisov platných v zemiach historických, tedy podľa tlačového zákona zo dňa 17. decembra 1862, čís. 6 r. z. z roku 1863 a jeho doplnkov.

Podľa týchto predpisov mohol by prísť v úvahu pri kvalifikácii činu len kulpózny prestupok zanedbania povinnej pečlivosti podľa čl. III., čís. 3 zákona zo dňa 15. októbra 1868, čís. 142 r. z. (ktorým bol pozme-

nený a doplnený tlačový zákon prv rakúsky). Poneváč však tento prestupok je obsahovým deliktom, lebo zákon vyžaduje k naplneniu jeho skutkovej podstaty okrem iných náležitostí aj trestuhodný obsah rozširovaného tlačiva, a poneváč obžalovaný za trestuhodný obsah ním rozširovaného letáku »Neudržitelné dnešní poměry v soudnictví na Slovensku«, totiž pre dvojnásobný prečin pomluvy podľa § 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. už bol pravoplatne odsúdený k bezpodmienenému trestu uzamknutia na jeden mesiac, ako je zrejmé z pripojených spisov krajského súdu v B., neľze obžalovaného týmto prestupkom uznať vinným, lebo by to bolo proti zásade, že pre ten istý trestný čin neľze toho istého pachateľa dvakrát potrestať.

Prez to nie je však jeho konanie beztrestné.

Zistený skutok, že obžalovaný ako vlastník tlačiarne neuviedol v smysle § 5, odst. 1 zák. čl. XIV:1914 na spomenutom ním vytlačenom letáku miesto tlače a svoje meno ako vlastníka tlačiarne a vydavateľa letáku, obsahuje celú podstatu prestupku podľa § 26, odst. 1 cit. zák. čl. V tomto smere treba čin obžalovaného posudzovať podľa predpisov platných na Slovensku, lebo sa k nemu rozširovanie tlačiva nevyžaduje a miesto činu, totiž zhotovenie tlačiva bez údajov podľa § 5, odst. 1 zák. čl. XIV:1914, stalo sa podľa výslovného zistenia odvolacieho súdu na Slovensku. Že sa tento predpis vzťahuje tiež na leták obžalovaným zhotovený, niet pochybnosti. Nešlo totiž o zprávy, oznámenia a tlačivá, uvedené v § 5, odst. 2 cit. zák. čl., menovite nie o zprávy zo života spoločenského, — ako opačne tvrdí sťažovateľ v svojej zmätočnej sťažnosti —, lebo pretriasanie pomerov u súdov medzi také zprávy nepatrí. Uvedením na letáku slov »N. pri Mor.« a »A., knihtiskař v N. pri Mor.«, neučinil obžalovaný zadosť predpisu § 5, odst. 1 cit. zák. čl., — ako tvrdí v svojom opravnom prostriedku —, lebo tieto slová značia len miesto spísania letáku a podpis autora, nie však aj označenie predpísaných údajov. Tieto treba na tlačive udať spôsobom, ktorý vylučuje pochybnosť, a to obžalovaný neučinil, hoci mu to ako knihtlačiarovi muselo byť známe.

Trestný čin, uvedený v § 26 zák. čl. XIV:1914, nie je uvedený v rozhodnutiach prezidenta republiky zo dňa 14. decembra 1935 a zo dňa 6. marca 1937 a dôsledkom toho nie je stíhanie obžalovaného pre tento čin vylúčené abolíciou, ako sa domnieva obžalovaný.

Keď prez to nižšie súdy kvalifikovaly zistený čin obžalovaného ako prečin podľa § 24, čís. 3 zák. čl. XIV:1914 a nie ako prestupok podľa § 26, odst. 1 cit. zák. čl., zavinily zmätok podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., ktorý obžalovaný v svojej zmätočnej sťažnosti odvolaciemu rozsudku nevytýka. Poneváč sa to stalo v neprospech obžalovaného, hľadel preto najvyšší súd podľa § 385, odst. 2 tr. p. na túto vadu z úradnej povinnosti, rozsudky oboch nižších súdov zrušil vo výroku o kvalifikácii uvedeného trestného činu a kvalifikoval tento čin ako prestupok podľa § 26, odst. 1 cit. zák. čl.